

UNDERVISNINGSPLAN FOR TYSK (1.-9. KLASSE)

Formålet med undervisningen

Sprog anses som redskab til at forstå en anden kultur og en anden måde at tænke og føle på. Sprogundervisningen skal understøtte og åbne for en positiv holdning over for andre kulturer og en anden måde at se verden på. At lære et fremmedsprog vil sige at dykke ned i det sproglige, kulturelle, historiske og samfundsmæssige som helhed. Hvilket kræver at eleverne øver sig i at lytte, ikke kun til de egentlige ord, men også til det udsagte som ligger i tonefald og gestik-

Formålet med tyskundervisningen er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således de kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt på tysk. Eleverne skal opleve den dimension i sproget, som går ud over sprogets funktion som informationsformidling. Viden om kulturelle og samfundsmæssige forhold skal indgå i undervisningen. Igennem sammenligning mellem tysk og dansk skal forståelsen for både modersmålet og fremmedsproget styrkes, og evnen til at iagttage sproglige fænomener og deres betydning skal skærpes. Faget skal indgå i et tværfagligt samarbejde med f.eks. dansk og historie for at styrkeelevernes forståelse for de grammatiske strukturer samt de historiske og kulturelle sammenhænge.

Fagets kompetenceområder	Slutmål
Mundtlig tysk (MT): Kompetenceområdet mundtlig tysk omfatter færdigheds- og vidensmål for lytning, samtale, præsentation, sprogligt fokus.	Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på tysk.
Skriftlig tysk (ST): Kompetenceområdet skriftlig tysk omfatter færdigheds- og vidensmål for læsning, skrivning, tekst og medier samt sprogligt fokus.	Eleven kan forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på tysk.
Kultur og samfund (KS): Kompetenceområdet kultur og samfund omfatter færdigheds- og vidensmål for kulturforståelse, kulturmøder og tysk som adgang til verden.	Eleven kan agere selvstændigt i internationale kulturmøder på baggrund af forståelse af kulturelle og samfundsmæssige forhold.

Fagets udvikling

Indhold og fokus	Kompetenceområder	Delmål
<p>1. klasse: Emner er den nære og genkendelige omgivelse, som f.eks. klasseværelset, farver, tal, ugedagene, måneder, tøj, kropsdele, dagens aktiviteter, familie og kammerater. Digte, rim og remser, tyske finger – og børnelege og tyske folkesange bruges til at styrkesprog-fornemmelsen og til at øve sproglige vendinger. Dertil kommer enkle samtaler i faste spørge- og svareformer og øvelser til at reagere på nemme opfordringer. Klassen taler mest i kor, men børnene skal øve sig også enkeltvis. Der kan fortælles Grimms eventyr.</p> <p>2. klasse: Emnerne bliver udvidet til f.eks. natur, planter og dyr, mere om familien, venner, indkøb. Nye børnelege bliver introduceret, hvor evnen til at sige noget alene foran klassen bliver styrket. Der fortsættes med alderssvarende digte, rim og remser, folkesange og fortællinger. Enkle sætningsstrukturer og samtaler skal øves, arbejdet med spørge- og svareformer fortsættes. Der kan fortælles fabler.</p>	<p>Mundtlig tysk (MT)</p> <p>Skriftlig tysk (ST)</p> <p>Kultur og samfund (KS)</p>	<p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne beherske et ordforråd som omfatter ordgrupper <p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Der arbejdes ikke skriftligt i faget endnu. <p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Stifte bekendtskab med den tyske kulturskat igennem fortællinger.

<p>3.klasse: Der øves lidt længere digte, evt. et lille skuespil. Det skal øves mere, at eleverne siger noget alene. Ordforrådet bliver udvidet til håndværk, skolevej, transportformer, omgivelserne i byen og på landet. Klassen øver enkle bøjningsformer (verber) og ordklasser. Singularis og pluralis af navneord skal øves. I 3. klasse starter vi desuden op på den skriftlige del af faget.</p> <p>Her trænes kompetencerne MT, KS.</p>		
<p>4.klasse: På dette klassetrin bliver undervisningen udvidet med læseøvelser og skriftlig tysk. Eleverne øver sig med at skrive noget, de allerede kender fra den mundtlige undervisning. Det skrevne læses op i klassen, først i kor og senere enkeltvist.</p> <p>Sprogundervisningens rytmiske del (med digte, sange, rim og remse) fortsætter, den tager bare mindre tid i undervisningstimen. Den grammatik (bestemte/ubestemte navneords-former) som eleverne har gennemgået i danskundervisningen i 3. klasse bliver gjort bevidst på tysk i 4.klasse.</p>	<p>Mundtlig tysk (MT)</p> <p>Skriftlig tysk (ST)</p> <p>Kultur og samfund</p>	<p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kunne udtale tysk tydeligt. - forstå mundtligt sammenhængende sætninger om et kendt område - kunne slå ord op selvstændigt og kan selvstændigt danne sætninger mundtligt - kende de vigtigste udsagnsordsbøjninger og modalverber. - kunne anvende bøjninger rigtigt i enkle sætninger og grammatikøvelser. - kende sammenhæng imellem lyde og stavning og anvender deres viden korrekt. - beherske nu mindst 10 spørgsmål på tysk, som de kan stille til en anden person <p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kunne slå ord op selvstændigt og kan selvstændigt danne sætninger skriftligt - kende de vigtigste udsagnsordsbøjninger og modalverber. - kunne anvende bøjninger rigtigt i enkle sætninger og grammatikøvelser. - kende sammenhæng imellem lyde og stavning og anvender deres viden korrekt. - kunne forstå og oversætte alderssvarende læsetekster. <p><i>Videns- og færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p>

<p>Eleverne skal begynde at arbejde mere bevidste med gloser. De første læsetekster bliver introduceret.</p> <p>5.klasse: Læsetekster, som vedrører elevernes hverdag, familie, interesse m.v., bliver introduceret. Digte, vers og sange er stadigvæk en del af undervisningen. Der fortsættes med sproglig, ordleg og små dialoger i undervisningen. Eleverne lærer at finde svaret på stillede skriftlige spørgsmål i teksterne.</p> <p>Grammatisk beskæftiger klassen sig med udsagnsordets bøjninger i nutid og datid, eventuelt med de uregelmæssige bøjninger.</p> <p>Eleverne skriver de første diktater.</p> <p>6. klasse: Man begynder at arbejde med skriftlige oversættelser. Nu bliver der systematisk opøvet et ordforråd til forskellige hverdagsemner, som f.eks. møbler/lejlighed/hus, fritidsinteresser, indkøb. Sprogøvelser, dialoger og diktater bliver udvidet.</p> <p>Grammatisk bliver 5.klasses grammatik gentaget. Nu går man over til de uregelmæssige bøjninger, førnutid og modalverber.</p>	<p>(KS)</p>	<ul style="list-style-type: none">- udvide sit kendskab til den tyske kultur.
---	-------------	---

<p>7.klasse: Grammatikken bliver gentaget og fordybet. Som nyt grammatisk emne behandles kasus. Ordforrådet bliver fordybet og udvidet. Skriftligt øver eleverne at kunne formulere sig mere frit. Læsetekster er alderssvarende, men må nu gerne indeholde flere ukendte ord. Eleverne skal lære at forstå meningen med en tekst, selv om de ikke forstår alle ord. Der bliver fortalt mere på tysk, og igen er opgaven at forstå hovedindhold i det fortalte uden at kunne forstå hvert eneste ord.</p> <p>Eleverne øver selv at udtrykke sig mundtligt mere spontant på uvante spørgsmål og situationer. spørgsmål/situationer.</p> <p>Der kan behandles forskellige kulturelle emner som f.eks. fester og traditioner, en tysk elevs dagligdag, det tyske skolesystem.</p>		
<p>8. klasse: Grammatikken bliver øvet efter behov. Eventuelt arbejdes der med, om førnævnte dannes med; at være eller at have. Undervisningen fortsætter på samme måde som i 7.klasse. Læseteksterne og det fortalte tysk bliver mere krævende.</p>	<p>Mundtlig tysk (MT)</p>	<p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kunne udtale tysk korrekt. - kunne anvende kasus i grammatikøvelser og har kendskab til sætningsopbygning - kunne forstå hovedindhold i en alderssvarende mundtlig fortælling uden at skulle kunne alle gloser - kunne samtale om kendte emner. - kunne improvisere i mundtligt ukendte, dog stadigvæk overskuelige situationer - kunne udbygge deres fornemmelse for sproget således, at de er blevet endnu mere sikre i hvad der lyder rigtigt eller forkert på tysk

<p>Der skrives de første referater som forberedelse til stilskrivning i 9.klasse. Ligesom tyske film med historiske emner kan vises.</p> <p>9. klasse: Der lægges vægt på opsamling af de grundlæggende mundtlige og skriftlige tyskkundskaber, som eleverne har opøvet igennem hele underskolen. På dette alderstrin er det vigtigt at gentage grundprincipperne i grammatik. Der lægges hovedsageligt vægt på en forståelse af syntaxen, dvs. relationerne af de forskellige sætningsled til hinanden. Desuden arbejdes der med ordklasser og deres bøjninger, især med verb-bøjningerne i alle indikativt tider. Det er vigtigt, at eleven opnår et overblik over sprogets regelsystem, som kan styrke sikkerheden i både mundtlig og skriftlig brug.</p> <p>I arbejdet med teksterne lægges der op til en grundforståelse af enkle litterære tekster. Især arbejdet med gloser og ordforråd står i midtpunktet. Det er vigtigt, at eleverne opbygger deres egen ordforråd og øver at besvare spørgsmål til teksterne. Her går vejen fra at kunne give korte svar til at kunne genfortælle enkle, kortere handlingsforløb, delvis at lave en kort billedbeskrivelse på tysk.</p>	<p>Skriftlig tysk (ST)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kunne samtale om kendte emner. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - have et aktivt ordforråd, som omfatter det daglige liv. - have viden om hovedindhold samt mere specifikke oplysninger i et fortalt stof om emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans - kende til korrekt sætningsopbygning - viden om de regelmæssige/uregelmæssige bøjninger igennem tiderne - kunne gøre brug af synonymer og omformuleringer. <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kunne skrive et grundlæggende grammatisk korrekt tysk - kende til korrekt sætningsopbygning og anvende retskrivning og tegnsætning præcist - kunne forstå hovedindhold i en alderssvarende læsetekst uden at skulle kunne alle gloser - kunne udtrykke sig forståeligt og sammenhængende skriftligt og kan overføre udsagnsordsbøjninger til deres skriftlige opgaver. - kunne anvende kasus i grammatikøvelser og har kendskab til sætningsopbygning - kunne skrive en sammenhængende tekst eller historie på tysk. - kunne forstå det væsentlige i en læsetekt indenfor kendte og ukendte emner. - kunne anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcis ordforråd indenfor kendte emneområder og benytte idiomatiske vendinger i skrift - kunne udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog tilpasset udvalgte genrer og situationer - og afpasse en skreven tekst i forhold til modtageren - være bevidst om egne tysksproglige styrker og svagheder og arbejde med disse. - udnytte medierne, herunder de elektroniske medier, i forbindelse med informationssøgning, skriftlige afleveringer og hjemmearbejde. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleverne mulighed for:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - viden om kernegrammatiske områder, såsom ordklasser, ordstilling, verbernes former og funktioner - basisviden om gængse teksters opbygning og benytte denne ved formulering af egne tekster - viden om virkemidler indenfor retorik og argumentation
--	-----------------------------------	--

<p>Desuden skal der arbejdes med en generel forståelse af tysk kultur, samfund og historie i tekst og film.</p> <p>Arbejdsformerne er tavle-undervisning, gruppearbejde og individuelt arbejde, såvel som oplæsning og enkle elevoplæg på tysk. Der gives en introduktion i centrale analysebegreber, bl.a. filmanalyse.</p> <p>Her trænes kompetencerne MT, ST, KS.</p>	<p>Kultur og samfund (KS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - viden om hjælpemidler til at læse tekster herunder at anvende ordbøger (både i trykt form og elektronisk), grammatiske oversigter og bruge stavekontrol hensigtsmæssigt. - viden om tekstskabeloner og modeller - viden om notatteknikker <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kunne sammenholde eksempler fra tysk kultur med den danske kultur - kunne forstå og referere indholdet af tekster indenfor forskellige genrer om en række forskellige emner - anvende viden fra tekster og andre medietyper om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos befolkningsgrupper i tysktalende lande - anvende tysk som internationalt kommunikationsmiddel - sammenligne egen og andres kulturer og anvende viden om ligheder og forskelle mellem tysk og andre sprog <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - få viden om tyske historiske forhold og samfundsmæssigt aktuelle spørgsmål. - få basisviden om værdier i tysktalende lande med baggrund i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa, musiktekster, blade, film, tv og internettet - få viden om varianter af tysk på verdensplan og samspil mellem forskellige kulturer og samfund.
--	--------------------------------------	--